

Sygn. akt III AUa 365/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Krzysztof Szewczak SO del. do SA Jacek Chaciński (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2019 r. w Lublinie

sprawy E. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do renty socjalnej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 20 marca 2019 r. sygn. akt VIII U 1767/18

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania.

Jacek Chaciński Elżbieta Gawda Krzysztof Szewczak

Sygn. akt III AUa 365/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 5 czerwca 2018 r. i ustalił E. K. (1) prawo do renty socjalnej od (...) do (...).

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

E. K. (1), urodzona dnia (...), w dniu 12 kwietnia 2018 roku złożyła wniosek o rentę socjalną.

Orzeczeniem z dnia 14 maja 2018 roku Lekarz Orzecznik ZUS stwierdził, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Orzeczeniem z dnia 30 maja 2018 roku Komisja Lekarska ZUS również stwierdziła brak całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczyni.

Zaskarżoną decyzją z dnia 5 czerwca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawczyni prawa do renty socjalnej z powodu braku całkowitej niezdolności do pracy.

E. K. (1) w latach 1977-1979 uczęszczała do (...) Szkoły Zawodowej w R..

W trakcie pobierania nauki od dnia 1 września 1977 roku do dnia 28 czerwca 1979 roku była zatrudniona w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako pracownik młodociany w celu przygotowania zawodowego. Następnie od dnia 16 sierpnia 1979 roku do dnia 31 maja 1980 roku pracowała w(...) w R. na stanowisku aparaturowego produkcji konserw oraz przetworów owocowo-warzywnych, a od dnia 10 czerwca 1980 roku do dnia 17 maja 1987 roku w (...) Spółdzielni (...) w R. na stanowisku szwacza magazynowego. Na przestrzeni lat 2008-2013 pracowała, z przerwami, w spółkach (...) oraz (...), przy produkcji kosmetyków.

E. K. (1) w 2013, 2014, 2017 oraz 2018 roku przebywała epizody przemijającej niedostateczności krążenia mózgowego z niedowładem lewostronnym ustępującym oraz zespół bólowy lędźwiowy okresowo o charakterze korzeniowym lewostronnym. Była kilkakrotnie hospitalizowana z przyczyn neurologicznych. W 2013 roku przyczyną leczenia szpitalnego było przemijające niedokrwienie mózgu z niedowładem połowicznym lewostronnym i zaburzeniami mowy. W 2014 roku kolejna hospitalizacja była spowodowana przemijającym napadowym niedokrwieniem mózgu. W epikryzie wskazano nasilenie niedowładu lewostronnego. Kolejny epizod ostrego niedokrwiennego uszkodzenia mózgu miał miejsce w styczniu 2017 roku. W badaniu (...) mózgowia stwierdzono anomalię rozwojową żylną w prawym płacie ciemieniowym. W 2018 roku zintensyfikowano diagnostykę o dane kardiologiczne, jednocześnie wnioskodawczyni była obserwowana w (...) z powodu utraty przytomności i konsultowana neurologicznie, bez wskazań do pilnej hospitalizacji. U wnioskodawczyni nastąpiło pogorszenie stanu neurologicznego, pojawiły się nowe zaburzenia pod postacią zaburzeń świadomości. E. K. (1) cierpi również na stabilną dusznicę bolesną, nadciśnienie tętnicze, niedomykalność zastawki mitralnej (...), niedomykalność zastawki trójdzielnej(...), zaburzenia gospodarki lipidowej, żylaki kończyn dolnych oraz otyłość. Stabilna dusznica bolesna nie wymagała na przestrzeni lat pogłębiania diagnostyki i przeprowadzenia badań inwazyjnych. Nie stwierdzono u wnioskodawczyni niedokrwiennego tła dolegliwości bólowych w klatce piersiowej. Niedomykalność zastawki mitralnej i trójdzielnej nie mają znaczenia hemodynamicznego. U wnioskodawczyni nie występują cechy jawnej niewydolności serca i krążenia. W badaniu echokardiograficznym z dnia 9 maja 2018 roku stwierdzono wartość frakcji wyrzutowej 53-55%. Problemy kardiologiczne nie powodują u wnioskodawczyni całkowitej niezdolności do pracy. Wnioskodawczyni jest natomiast całkowicie niezdolna do pracy z przyczyn neurologicznych od dnia(...) do dnia (...).

Stan faktyczny w sprawie został ustalony na podstawie wskazanych dowodów z dokumentów, na które składały się decyzje organu rentowego, orzeczenia lekarza i komisji lekarskiej ZUS, a także na podstawie opinii biegłych.

Dowody z dokumentów zostały obdarzone wiarą przez Sąd. Okoliczności w nich stwierdzone nie były sporne.

Sąd w całości podzielił opinię biegłych sądowych lekarzy kardiologa W. B. oraz neurologa W. S. z dnia 27 września 2018 roku. W ocenie Sądu została ona sporządzona przez biegłych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe i doświadczenie z zakresu schorzeń występujących u wnioskodawczyni. Opinia jest rzetelna, wyczerpująca i pozbawiona sprzeczności. Została wydana po zapoznaniu się z treścią dokumentacji medycznej oraz po przebadaniu wnioskodawczyni. Biegli w szczególności sposób przeanalizowali dokumentację medyczną, w tym dotyczącą hospitalizacji z powodu niedostateczności krążenia mózgowego z niedowładem lewostronnym, jak również związaną ze schorzeniami kardiologicznymi w postaci dusznicy bolesnej, nadciśnieniem i niedomykalnością

zastawki. Biegli mieli zatem w polu widzenia całość dokumentacji medycznej wnioskodawczynie, orzeczenia organów orzeczniczych ZUS, jak również bezpośrednie badanie przeprowadzone w dniu opiniowania.

Z powyższych względów Sąd uznał, że w rozpoznawanej sprawie nie zachodziła potrzeba dalszego uzupełnienia materiału dowodowego, w szczególności poprzez wywołanie opinii biegłego lekarza medycyny pracy, o co wnioskował organ rentowy. Zdaniem Sądu złożone zastrzeżenia stanowią jedynie niczym nie popartą polemikę z oceną biegłych, w związku z czym Sąd oddalił wniosek dowodowy organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy.

W ocenie Sądu I instancji odwołanie jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1340, tekst jedn. ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

W myśl art. 5 ustawy ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonywane jest na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270, tekst jedn.). W rozumieniu art. 12 ustawy emerytalnej niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

Sąd podniósł, że w sprawie jedyną sporną przesłanką przy ustalaniu prawa do renty była ocena całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczynie. Organ rentowy, powołując się na orzeczenie komisji lekarskiej stwierdził, że E. K. (1) nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

W ocenie Sądu wydana w niniejszej sprawie opinia biegłych neurologa i kardiologa nie budzi zastrzeżeń Sądu. Dostarczyła wiedzy specjalistycznej, koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe. Na jej podstawie Sąd ustalił, że stan zdrowia wnioskodawczynie sprowadza na nią całkowitą niezdolność do pracy w okresie od dnia(...) do dnia (...). Wnioskodawczynie spełniła więc wszystkie przesłanki do nabycia prawa do świadczenia. Z tego względu Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił E. K. (1) prawo do renty socjalnej od dnia(...) do dnia (...).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

Z wyrokiem tym nie zgodził się organ rentowy. Wniósł apelację. Zaskarżył wyrok w całości zarzucając:

- naruszenie art.4 ust.1 w zw. z art.15 pkt 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r o rencie socjalnej w zw. z art.12 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyznanie prawa do renty osobie nie będącej całkowicie niezdolną do pracy,
- naruszenie art. 233 §1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, a także niedostateczne wyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy polegające na niewyjaśnieniu, czy istniejące schorzenia naruszały sprawność organizmu przez ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole.

Mając na względzie te zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. Sąd II instancji może uchylić wyrok i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania, jeżeli nie doszło do rozpoznania istoty sprawy.

Z nierozpoznaniem istoty sprawy mamy do czynienia, gdy Sąd I instancji nie orzekł o żądaniu strony lub gdy nie zostały zbadane materialnoprawne przesłanki istnienia określonego uprawnienia lub obowiązku.

Stosownie do treści art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

W rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji całkowicie pominął przesłankę określoną w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy i nie ustalił, czy całkowita niezdolność do pracy wnioskodawczyni powstała u niej z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia bądź w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia.

Kwestię tę całkowicie pominęli biegli kardiolog i neurolog koncentrując się jedynie na ustaleniu, czy wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy i kiedy ta niezdolność powstała.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji istnienie całkowitej niezdolności do pracy nie było jedyną okolicznością sporną. Organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty socjalnej uzasadniając to oceną Komisji Lekarskiej, z której wynika, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy. W związku z takim ustaleniem organ rentowy w ogóle nie wypowiedział się na temat związku tej niezdolności z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresach, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy. Sąd badający sprawę miał obowiązek ustalić istnienie obu przesłanek określonych w art. 4 których łączne spełnienie powoduje powstanie prawa do renty socjalnej.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy dopuści dowód z opinii biegłych o specjalnościach właściwych dla schorzeń, na które cierpi wnioskodawczyni i ustali, czy jest ona całkowicie niezdolna do pracy i czy ta niezdolność wynika z naruszenia sprawności organizmu, które powstało w okresach, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej.

Z powyższych przyczyn Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji.